

BOBORY ZOLTÁN

Egyházi intézmény a nagyváros központjában

„Otthont Fejér megye katolikusainak” – 1894-ben Házépítő Bizottság alakult a fenti cél megvalósítása érdekében. „Egyrészt a Fejér vármegye területén virágzó katolikus egyesületeknek méltó központot, életerős vallásos tevékenység kifejtésére okvetlenül szükséges otthont akart teremteni. Másrészt azon óhajnak iparkodott eleget tenni, hogy a vármegye közönségének mint a társas összejövetelek rendezése, mint a közismertetek terjesztése, s a közművelődési célok megvalósítására alkalmas, a legkényesebb igényeknek is megfelelő helyiségek álljanak rendelkezésére...” – írta 1903. december 19-én Bilkei Ferenc, a Fejér Megyei Napló főszerkesztője. „1903. december 20-án a Katolikus Egyesületi Ház Szent István és Szent Imre terme a páholyokkal s mellékhelyiségekkel együtt nagy örömeinkre átadatott nemes céljuknak Isten dicsőségére, a magyar haza javára, s a keresztény társadalmi élet felvirágoztatására!”

Van újkori története is a művelődési háznak, az államosítás után előbb a Vörösmarty Színház majd a Megyei Művelődési Központ működött az ódon falak között.

1994-ben a Katolikus Egyház élt a reprivatizáció lehetőségével és újra birtokba vehette az épületet. Egyszerűnek hangzik mindez, de a gyakorlatban azért nem ment minden gördülékenyen. Már arra a pusztára tényre, hogy az egyház vissza meri kérni jogos tulajdonát, többen felhorkantak: „Mit akarnak itt a papok?!” Még a helyi sajtóban is megjelent ilyen hangvételű írás.

Meglehetősen mostoha körülmények között kezdtük a munkát. Az épület állaga hagyott némi kívánnivalót maga után. Nehéz, ugyanakkor csodálatos feladatnak ígérkezett ezt a nagy múltú épületet étellel megtölteni.

A kételkedők, akik korábban attól tartottak, hogy csak papok fognak zsolozsmázni e falak között, és hogy a belváros kulturális szempontból

ellátatlan marad, hamar elnémultak. Az intézmény 1994. december 1-jei indulása óta eltelt időben a Szent István Művelődési Ház kollektívája bebizonyította, hogy tud élni a kínálkozó lehetőséggel, s amellett, hogy ellátja az egyházmegye oktatási képzési feladatait, egy vonzó, érdekes, mind otthonosabb találkozási pontja a Belváros kulturális életének. Természetesen elsősorban a katolikus, keresztény gondolkodású emberek látogatják, már csak ilyen jellegű programjaink miatt is, de nyitottak vagyunk minden olyan törekvés előtt, amely nem idegen ettől a szellemiségtől.

Nem támadt tehát úr a Megyei Művelődési Központ távozásával a város kulturális életében, sőt lehetőség nyílt az épület falain belül a vallási megújulásra, a művelődés és az igényes szórakozás mellett.

Minden várakozást felülmúlt az érdeklődés, ebben közrejátszott a színes, változatos program. Az irodalmi, ismeretterjesztő és a komolyzenei rendezvények a legsikeresebbek. Nagy érdeklődés kíséri a fiataloknak szánt előadásorozatokot is, amelyek a keresztény kultúra és a nemzeti történelem aktuális kérdéseivel foglalkoznak. Jelenleg is tart például az intézményben a Hóman Bálint Népfőiskola keretében Dr. Kiszely István előadásorozata „A magyarok eredete és ősi kultúrája” címmel előadásoként 180–200 hallgatóval.

A programok mellett az épület kihasználására is nagy hangsúlyt fektettünk, eddig kihasználatlan termeket nyitottunk meg a közönség előtt, a Szent István terem páholya is visszanyerte eredeti funkcióját. A Díszudvarban nyaranta szabadtéri koncertek várják a zenekedvelőket, helyi és külföldi zenekarok igényes repertoárjával. A kiállítótermünk, amely a rendszerváltásig KISZ-klubként funkcionált a Szent Korona Galéria nevet kapta. Ez a név hamarosan jól csengett a művészeti életben. Neves művészek adták egymásnak a kilincset, hogy kiállíthassanak itt. Néhány jelentősebb kiállítást hadd említsek meg, a teljesség igénye nélkül: Kő Pál, Párkányi-Raab Péter, Szervátiusz Tibor, Páll Antal, Zsin Judit, Koczogh András, Szekeres Erzsébet, Szőnyi István, gróf Batthyány Gyula, Bory Jenő, Filep Sándor, Salvador Dalí, Kass János, Törley Mária...

Folyamatosan igyekszünk megfelelni annak az igénynek, hogy az intézmény olyan művészeti, kulturális és társasági programmal álljon a város rendelkezésére, amivel valamennyi városi polgár és közösség művelődését szolgálja. Tettük ezt azokban az években is, amikor a város

vezetése nem kötött közművelődési megállapodást a fenntartó Székesfehérvári Egyházmegyével.

A programok egy jelentős részét más szervezetekkel és intézményekkel közös szervezésben bonyolítjuk le, ez a megoldás számos előnyt rejt magában. Egyrészt jelentősen csökkenek a személyi kiadások, előadói díjak, kevesebbet kell költeni propagandára is, és nem utolsósorban nőnek az esélyeink a pályázatokon is. Nagyszerű kapcsolatot ápolunk például a Hermann László Zeneiskolával, a Vörösmarty Társasággal, a megyei könyvtárral, a Kolping Egyesülettel. De ugyancsak kiváló kapcsolatot ápolunk a helyi református, evangélikus és baptista gyülekezetekkel is. Örömről szolgál, hogy számos rendezvényüknek otthont adhattunk már.

A magyarországi léptékkal mérve nagyvárosi lét számos előnye mellett annak hátrányaival is meg kell küzdenünk nap mint nap. Egyrészt néha már-már túlkínálat van rendezvényekből, sokszor megesik, hogy hasonló jellegű rendezvény, például kiállítás megnyitó 3–4 is zajlik egyszerre a városban. A sok kulturális esemény közül kell az érdeklődőknek kiválogatniuk a számukra értékeset. Meg kellett tapasztalnunk, hogy a plakátok, szórólapok önmagukban nem elegendők. Sokat segít, de nem csodaszer a jó sajtókapcsolat sem.

Ezért hoztuk létre a Szent István Művelődési Ház Baráti Körét, melynek egyre gyarapodó létszáma igazolja, hogy akadnak szép számmal, akik pártolni, támogatni kívánják a kultúrát, és akár társadalmi munkával is segítenek a rendezvények sikeres lebonyolításában.

Az internetet is bevettük a „fegyvertárunkba”. Honlapunkon a szükséges információk, programismertető mellett elindítottuk a Déli-Harang-Szó című elektronikus hetilapunkat, de a közösségi portálokat is jó segédeszköznek találtuk. Egyre bővül azoknak a száma, akiket elektronikus levélben tudunk tájékoztatni programjainkról.

Az intézményünkben munkálkodó, szolgáló belső és külsős munkatársakból hamarosan kialakult egy szellemi műhely. Ez a műhely „materializálódott” is, hiszen előbb két antológiát adtunk ki, majd 2005-ben útjára indítottuk a „VÁR” című irodalmi és közéleti lapunkat, melyet azóta is folyamatosan sikerült negyedévente kiadnunk. Mondanom sem kell, hogy mekkora eredménynek számít ez a mai világban. Szerzőink között nemcsak helyiek, hanem országosan ismert, és határon túl élő alkotók is megtalálhatók.

S ha már éppen a határon túliakról, határon túlra szakítottakról szóltam, feltétlenül meg kell említenem egyik legjelentősebb rendezvényünket, az évente megrendezésre kerülő „Határon túli magyar irodalom napjait”. 2008-ban nyolcadszor rendezzük közösen meg a Vörösmarty Társasággal, a megyei könyvtárral és az Írószövetség Közép-Dunántúli csoportjával.

Székesfehérvár, bár nagy történelmi múlttal büszkélkedhet, nem tartozott mindig a nagyvárosok közé. Felemelkedését a 30-as évektől kezdve Csitány G. Emil polgármesternek és a város jeles parlamenti képviselőjének, Hóman Bálintnak köszönheti. A második világháború után még csendes kisváros volt, majd utolérte a szocialista éra iparosítási hulláma. A város lakossága néhány évtized alatt 40 ezerről közel 120 ezerre duzzadt. Ipari nagyváros lett a királyi koronázó városból. A lakosság összetétele alaposan megváltozott, az ország minden részéből kerültek ide emberek. Zömében falusi környezetből csöppentek a panelproletárok életébe. Sokan nem találták a helyüket ebben a számukra idegen világban és az alkoholba menekültek. Gyökértelenek lettek, csupán gyermekeik azok, akik már itthon érzik magukat a városban. De a társadalom egésze még nem heverte ki a nagyvárossá válást.

Nehezíti a helyzetünket, hogy a fiatalok többsége – a társadalmi trendnek megfelelően – olyan szakmát, olyan végzettséget szeretne magának, amivel jól lehet keresni. Ezért főiskolára, egyetemre mennek, ami többnyire azt jelenti, hogy elkerülnek a városból, csak hétvégenként és ünnepekre jönnek haza. Ők gyakorlatilag elérhetetlenek számunkra. Sajnos, igen jelentős részük nem is tér már vissza szülővárosába..

Ebben a közegben bizony nem könnyű közművelődéssel foglalkozni.